

ΑΘΗΝΑ
14-17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1994

Γ. Α.

30

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

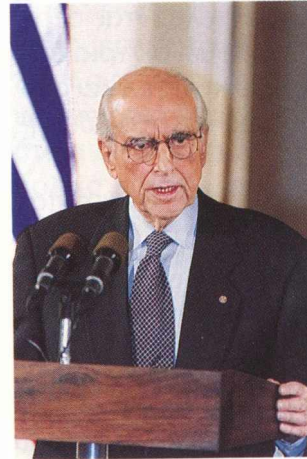
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

για την Αναγέννηση

✓ της Ελλάδας και του Ελληνισμού

✓ του Κινήματος της Αλλαγής

✓ του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

“Με τη Διακήρυξη και τις Προγραμματικές μας Κατευθύνσεις, καταθέτουμε τις ιδέες, το όραμα, τη στρατηγική και τις προτάσεις μας, που φιλοδοξούν να οδηγήσουν την εθνική, πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική αναγέννηση της Ελλάδας και του Ελληνισμού. Η πορεία αυτή συνδέεται άρρηκτα με την αναγέννηση του κινήματος της κοινωνικής αλλαγής. Πρέπει να απαντήσουμε στο ερώτημα: Τι ΠΑΣΟΚ θέλουμε σήμερα; Ένα ΠΑΣΟΚ που να ανταποκρίνεται στα δεδομένα της νέας εποχής και τις

ανάγκες της εθνικής μας προοπτικής.

Από την απάντηση στο ερώτημα μπορούμε να συμπεράνουμε ποιοί είναι οι ιδεολογικοί, πολιτικοί και οργανωτικοί όροι της διαρκούς ανανέωσης του ΠΑΣΟΚ».

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΑΔΗΜΜΑΤΑ

Οι μεγάλες και ραγδαίες αλλαγές που συντελούνται στον πλανήτη τα τελευταία χρόνια έχουν επικεντρωθεί σε τρία σημεία: Στις διεθνείς σχέσεις, στην παγκόσμια οικονομία και στο σύστημα παραγωγής. Στο παγκόσμιο εμπόριο και στο σύστημα ανταλλαγής.

Κοινό χαρακτηριστικό και στις τρεις περιπτώσεις είναι η παγκοσμιότητα. Δεν υπάρχουν απομονωμένες κοινωνίες. Δεν υπάρχουν πια τείχη ανάμεσα στους λαούς. Οι αποστάσεις εξαφανίζονται χάρη στην εξέλιξη των τηλεπικοινωνιών και των μεταφορικών μέσων. Ο κόσμος ενώνεται. Όλες οι μεγάλες αλλαγές που έχουν επέλθει, κλείνουν την αντίφαση μέσα τους. Από τη μια μεριά ανοίγουν για τον κόσμο τεράστιες δυνατότητες ευημερίας και προόδου. Από την άλλη, περικλείουν κινδύνους για τεράστιες καταστροφές.

Στις διεθνείς σχέσεις οι αλλαγές έδωξαν από την ζωή μας ένα καθημερινό εφιάλη: Τον κίνδυνο να ξεσπάσει στον κόσμο μας ένα ξαφνικό πυρηνικό ολοκαύτωμα. Σήμερα οι πυρηνικές δυνάμεις δεν ανταλλάσσουν απειλές. Ανταλλάσσουν διαβεβαιώσεις ότι οι διηπειρωτικοί πύραυλοι του ενός δεν στοχεύουν πια τις πόλεις του άλλου. Ανταλλάσσουν συμφωνίες για την καταστροφή ενός μέρους του πυρηνικού τους οπλοστασίου. Αυτή είναι η πλευρά της ελπίδας που έφεραν οι αλλαγές.

Ταυτόχρονα, όμως, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου άφησε να αναζωπυρωθούν παλιές, επικίνδυνες τοπικές και περιφερειακές αντιθέσεις. Εχθρότητες εθνικές, φυλετικές, θρησκευτικές. Ένα κύμα βίας απειλεί να κατακλύσει ή έχει ήδη κατακλύσει ολόκληρες περιοχές. Οφείλεται στις αδικίες που έχουν διαπραχθεί ή εξακολουθούν να διαπράττονται εις βάρος πολλών λαών. Οφείλεται στις άνισες ανταλλαγές που έχουν επιβάλλει, στη διαδρομή του χρόνου οι ισχυροί. Οφείλεται στις διαμάχες που καλλιεργούν σκόπιμα οι μεγάλες δυνάμεις, προκειμένου να προωθούν τις δικές τους θέσεις.

Το ερώτημα είναι: Η διεθνής κοινότητα θα επιτρέψει να εξαπλώνεται η βία των τοπικών πολέμων, με κίνδυνο να συμπαρασύρει κάποτε και τα μεγάλα πυρηνικά οπλοστάσια; Ή θα επιδιώξει λύσεις δίκαιες για όλους, έτσι ώστε να φθάσουμε σε μια παγκόσμια συνδιαλλαγή; Σε μια νέα διεθνή ισορροπία;

Στην Παγκόσμια οικονομία, στην παραγωγή, η παλιά αντινομία του καπιταλισμού, ανάμεσα στην άνοδο της παραγωγικότητας και την αύξηση της ανεργίας, δεν έχει ξεπεραστεί.

Ποτέ η ανθρωπότητα δεν είχε συγκεντρώσει τόσο μεγάλες παραγωγικές δυνάμεις όσο σήμερα. Αν η τεχνολογία χρησιμοποιόταν ορθολογικά, θα μπορούσε ο πλανήτης μας να λύσει όλα τα οικονομικά προβλήματα.

- ✓ Θα μπορούσε να εξαλείψει τη φτώχεια και την πείνα των λαών του Τρίτου Κόσμου μέσα σε μια γενιά.
- ✓ Θα μπορούσε γρήγορα να εξασφαλίσει δημιουργική απασχόληση σε όλους όσοι υποφέρουν άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι στις βιομηχανικές χώρες.

Για να τα πετύχουμε αυτά, είναι απαραίτητο να κατευθύνουμε την οικονομία της αγοράς και προς κοινωνικούς στόχους. Επιδιώκοντας μια μονοσήμαντη οικονομική ανάπτυξη, μια μονομερή προώθηση της τεχνολογίας, χωρίς κοινωνικές κατευθύνσεις, η αγορά το μόνο που κατορθώνει είναι να δημιουργεί άνισο πλούτο για λίγους, αθλιότητα για τα 4/5 της ανθρωπότητας και υποβάθμιση στο φυσικό και στο πολιτιστικό περιβάλλον. Πρέπει ξανά να τεθεί σε κίνηση η συνεργασία κράτους και αγοράς, η συνεργασία ανάμεσα στις επιχειρήσεις, τους εργαζόμενους και τις κυβερνήσεις. Και πρέπει να αναζητήσουμε στις σημερινές συνθήκες, γι' αυτή τη συνεργασία τους πιο ευνοϊκούς όρους, με γνώμονα την ανθρώπινη ευημερία, την εξάλειψη των ανισοτήτων, τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής.

Στο διεθνές εμπόριο, στις παγκόσμιες συναλλαγές, οι Κυβερνήσεις, ιδιαίτερα των μεγάλων οικονομικών δυνάμεων, προσπαθούν καθημερινά να οργανώσουν τις αγορές. Τα μεγάλα οικονομικά διαμερίσματα του κόσμου, η Ευρώπη, η Βόρεια Αμερική, η Νότια Αμερική, η Ασία, οργανώνουν η κάθε μια τις δικές της περιοχές ελεύθερου εμπορίου. Συζητείται ακόμη και η πρόταση για έναν Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου που θα οργανώσει τις εμπορικές συναλλαγές σε παγκόσμια κλίμακα. Η προστασία που εξασφάλιζαν άλλοτε τα κράτη στις εθνικές τους οικονομίες καταργείται. Νέοι ανταγωνισμοί βγαίνουν στην επιφάνεια. Διατυπώνονται, βέβαια, αιτήματα για αποκατάσταση του παλιού προστατευτισμού. Αιτήματα που συχνά ξαναβάζουν το ρατσισμό και την ξενοφοβία στην ημερήσια διάταξη. Θα επιτρέψει ο κόσμος να ξανακυλίσουμε στην καταστροφική περιπέτεια του προστατευτισμού, στο συναγωνισμό ανάμεσα σε κλειστά εμπορικά στρατόπεδα; Ή θα επωφεληθούν όλοι οι λαοί ανάλογα με την παραγωγική τους προσπάθεια;

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ

Στους νέους αυτούς καιρούς:

- ✓ Της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και του αμείλικτου ανταγωνισμού
- ✓ Της ενδυνάμωσης των γραφειοκρατικών υπερεθνικών θεσμών και της απομείωσης της εθνικής κυριαρχίας
- ✓ Της πολύχρονης ύφεσης και της ασταθούς οικονομικής ισορροπίας
- ✓ Της απίστευτης συγκεντροποίησης του κεφαλαίου, του ελέγχου των παντοδύναμων μέσω επικοινωνίας και της διαπλοκής οικονομικών και πολιτικών συμφερόντων

Η Αναγέννηση των σοσιαλιστικών, δημοκρατικών δυνάμεων και η οριοθέτηση μιας νέας προοδευτικής στρατηγικής, πρέπει να αποτελέσει τη δική μας απάντηση στις προκλήσεις των καιρών. Ο δῆθεν μονόδρομος του νεοφιλελευθερισμού οδηγήθηκε ήδη σε αδιέξοδο.

να αποενοχοποιήσουμε το σοσιαλισμό ...

Η πρώτη καθοριστική μας μάχη είναι να αποενοχοποιήσουμε το σοσιαλισμό.

Γι' αυτό δεν υπάρχουν πια προκαθορισμένοι δρόμοι, νομοτέλειες, δόγματα, που οδηγούν με την ακρίβεια φυσικού φαινομένου σε έναν κόσμο Ισότητας, Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Αλληλεγγύης.

Όμως, η Ειρήνη, η Ασφάλεια, η Δημοκρατία, η Κοινωνική Αλληλεγγύη και Δικαιοσύνη, το Κράτος Δικαίου και ο σεβασμός των Ατομικών και Συλλογικών Δικαιωμάτων, οι εγγυήσεις του Κοινωνικού Κράτους, η Οικολογική Ισορροπία, η Ποιότητα Ζωής, ο Ανθρωπιστικός Πολιτισμός, είναι επίκαιρα, καίρια, επείγοντα αιτήματα.

Όλοι μιλούμε για τις ραγδαίες αλλαγές του καιρού μας. Εμείς επιχειρούσαμε πάντοτε να προβλέψουμε κάποιες από αυτές, από τα πρώτα κιόλας χρόνια μας, και να τις υιοθετήσουμε ως συστατικά στοιχεία της φυσιογνωμίας μας.

Η αποκέντρωση απέναντι στο συγκεντρωτισμό. Η κοινωνικοποίηση απέναντι στην κρατικοποίηση. Η σαφής οριοθέτηση ανάμεσα στο δημόσιο, τον κοινωνικό και τον ιδιωτικό τομέα του συστήματος μικτής οικονομίας, απέναντι στον ασφυκτικό κρατικό έλεγχο. Ο δημοκρατικός προγραμματισμός απέναντι στην κρατική γραφειοκρατία. Αυτοί ήταν πάντοτε δικοί μας στόχοι, ανεξάρτητα από το αν καταφέραμε στην πρώτη κυβερνητική μας θητεία να τους υλοποιήσουμε σε ικανοποιητικό βαθμό.

Σήμερα οι επιλογές μας αυτές όχι μόνο διατηρούν την ακτινοβολία τους, αλλά εμφανίζονται ως μονόδρομος.

Είναι προφανές ότι πολλά άλλαξαν από τότε και αλλάζουν διαρκώς. Δεν φοβόμαστε να αναθεωρήσουμε ορισμένες αρχικές απόψεις μας.

Ο εθνικός δρόμος, για παράδειγμα, προς το σοσιαλισμό, έχασε την επικαιρότητά του.

Η αυτοδύναμη ανάπτυξη στο πλαίσιο ενός οικονομικού προστατευτισμού δεν είναι δυνατή. Αντίθετα, η διεκδίκηση μιας καλύτερης θέσης μέσα στο διεθνή καταμερισμό, με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας, φαίνεται να είναι σήμερα ένας πιο συγκροτημένος στόχος.

Η ανταγωνιστικότητα έγινε πλέον στοιχείο της σύγχρονης σοσιαλιστικής σκέψης. Και επειδή συνδέεται με την απελευθέρωση των αγορών, την αποβιομηχάνιση και τη διαρθρωτική ανεργία, είναι πρόκληση για τις δυνάμεις του σοσιαλισμού.

Ο πολίτης μέσα από τις ίδιες αυτές αλλαγές είναι πολύ πιο ικανός. Διαθέτει περισσότερη γνώση. Είναι πιο κοντά στη χρήση και στον έλεγχο ορισμένων μέσων παραγωγής. Άρα το στοιχείο ανάμεσα στις δυνάμεις της συντήρησης και της προόδου είναι ανοιχτό.

Πρέπει να πατήσουμε γερά στο έδαφος της νέας πραγματικότητας ενός κόσμου χωρίς σύνορα για τους ανθρώπους, το χρήμα την απασχόληση, τα εμπορεύματα, τις αξίες, τους πολιτισμούς. Να επιβάλλουμε και να οριοθετήσουμε την ιδεολογική και πολιτική μας αυτονομία από τα νέα κέντρα οικονομικής και πολιτικής δύναμης που θέλουν εντολοδόχες κυβερνήσεις και χειραγωγούμενα κόμματα.

Δεν έχουμε ανάγκη, γι' αυτό, να περιγράψουμε τελεολογικά ένα μελλοντικό οικονομικό σύστημα. Πρέπει να χαράξουμε πολιτικά ένα δρόμο με απόλυτο σεβασμό στον άνθρωπο. Με βαθιά προσήλωση στη δημοκρατία. Με πίστη σ' ένα νέο ουμανισμό. Και να δίνουμε καθημερινά ριζοσπαστικές και καινοτόμες λύσεις. Να αποδείξουμε έμπρακτα ότι είμαστε ικανοί να προωθήσουμε συγκεκριμένες λύσεις. Και ότι μπορούμε να καλλιεργήσουμε μια πραγματική κοινωνική ευαισθησία και εγρήγορση για τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση και το περιβάλλον.

Από την πολιτική μας ικανότητα, τη δύναμη των ιδεών μας και την αποτελεσματικότητα των προτάσεών μας θα αντλούμε την πολιτική και ιστορική μας καταξίωση.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

Σήμερα, μπροστά στη νέα εποχή, μπροστά σε μια πραγματικά νέα διεθνή τάξη, οι ιστορικές αυτές προκλήσεις γίνονται ακόμα πιο έντονες και επιτακτικές για την πατρίδα μας.

Θα προσαρμοστούμε στις νέες συνθήκες αποδεχόμενοι τους συσχετισμούς και τους όρους που διαμορφώνονται ερήμην μας στην ευρύτερη περιοχή μας; Ή θα επαναποθετήσουμε την Ελλάδα και τον Ελληνισμό στα Βαλκάνια, στην Ευρώπη, στη διεθνή κοινότητα, μέσα από μια μακρόχρονη προσπάθεια εθνικής ανασυγκρότησης;

Τώρα έχουμε ακόμη την ιστορική ευκαιρία να διεκδικήσουμε δυναμικά το ρόλο που μας ανήκει.

Και το Κίνημα μας, που γεννήθηκε για να εκφράσει την πατριωτική συνείδηση, μέσα από μια στρατηγική ανεξαρτησίας, δεν πρέπει να έχει δίλημμα ούτε μια στιγμή, για το δρόμο που θα ακολουθήσει και τώρα και στο μέλλον.

Δεν έχουμε την ψευδαίσθηση ότι διαθέτουμε τη δύναμη να διαμορφώσουμε μόνοι μας τα δεδομένα του παιχνιδιού. Έχουμε όμως τη δύναμη να πάρουμε τις δικές μας πρωτοβουλίες. Να διαμορφώσουμε τη δική μας πολιτική με θέληση αλλά και με γνώση.

Τα όπλα μας είναι η εθνική μας περιουσία. Η γλώσσα. Η πολιτιστική μας ταυτότητα. Το ανεπανάληπτο φυσικό περιβάλλον. Η παιδεία μας. Η προοδευτική ανθρωποκεντρική μας ιδεολογία. Η Ορθοδοξία. Όλα αυτά πρέπει να αποτελέσουν μόνιμα στοιχεία στην άσκηση της εξωτερικής μας πολιτικής.

– δεν αποδεχόμαστε τα τετελεσμένα ... –

Δεν αποδεχόμαστε ότι ο μόνος δρόμος για μας είναι η οριστική διχοτόμηση και κατοχή της Κύπρου. Η απεμπόληση κυριαρχικών δικαιωμάτων μας στο Αιγαίο. Η «κυπροποίηση» της Δυτικής Θράκης. Η αποδοχή των νέων τετελεσμένων στα Σκόπια.

Ξεκινούμε μια μεγάλη προσπάθεια να επαναθέσουμε τα εθνικά μας θέματα σε νέα βάση στη διεθνή κοινότητα.

Τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και η πέραν του Ατλαντικού υπερδύναμη θα πρέπει να κατανοήσουν όχι μόνο ότι οι ελληνικές θέσεις στηρίζονται στο διεθνές δίκαιο και τη νομιμότητα, αλλά ότι η χώρα μας αποτελεί εγγύηση σταθερότητας και συνεργασίας στην περιοχή. Και ότι οποιαδήποτε λύση σύμφωνα με τα εθνικά μας συμφέροντα συμβάλλει στην ενίσχυση αυτού του κλίματος.

Εν τω μεταξύ διαμορφώνουμε μια νέα δυναμική πολυδιάστατη και σχεδιασμένη εξωτερική πολιτική της οποίας δείγμα γραφής αποτελούν το εμπάργκο στα Σκόπια, το «συναποφασίζουμε» στο Κυπριακό, η επιθετική απάντηση στις τουρκικές παραβιάσεις στο Αιγαίο.

Έχουμε και τη δύναμη και τη θέληση αλλά προπαντός την υπομονή, την επιμονή και την αποφασιστικότητα, να ανατρέψουμε τα τετελεσμένα. Η διεθνής κοινότητα, τα συμμαχικά όργανα, οι διμερείς μας σχέσεις, θα γίνουν αποδέκτες αυτής της πανεθνικής προσπάθειας.

Και αυτό δεν μπορεί να εξαντληθεί στο διπλωματικό πεδίο. Η σταθερή αποτρεπτική ικανότητα του έθνους σ' όλη τη γραμμή των συνόρων από την Ήπειρο στη Θράκη και από κει στο Αιγαίο και την Κύπρο μπορούν να το διασφαλίσουν. Και βέβαια η κινητοποίηση και σχεδιασμένη δράση του απανταχού Ελληνισμού.

Δεν ξεχνούμε ότι ο διπολισμός μετά τον πόλεμο διέσπασε την ενιαία ιστορική, πολιτισμική και οικονομική σφαίρα της Βαλκανικής. Με τις πρωτοβουλίες μας στη δεκαετία του '80 προσπαθήσαμε να αμφισβητήσουμε τα τείχη που χώριζαν την περιοχή. Θα πίστευε κανείς ότι με την κατάρρευση του διπολισμού θα συγκεντρώνονταν όλες οι ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση της συνεργασίας, την καλλιέργεια κλίματος συνενόησης και τη διασφάλιση της ενότητας και των σταθερών συνόρων στην περιοχή.

Η ξένη επέμβαση που ενδημεί ιστορικά στα Βαλκάνια, είτε με τη μορφή μιας νέας αμερικανικής διείσδυσης, είτε με τη μορφή ευρωπαϊκών εθνικών στρατηγικών είτε με τη μορφή του τουρκικού επεκτατισμού, οδηγεί στην κρίση, τη διάσπαση, τη ρευστότητα και την αταξία που ζούμε σήμερα.

Ένα επιθετικό μέτωπο Ειρήνης, Συνεργασίας και Ανάπτυξης πρέπει δυναμικά και σχεδιασμένα να επανασυνδέσει τον Ελληνισμό με τον ιστορικό, γεωπολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό του χώρο. Από κει που είτε βίαια, είτε με δική μας ευθύνη και ενδοτική στάση, αποκοπήκαμε τις τελευταίες δεκαετίες.

Να ανοίξουμε ξανά τους θαλάσσιους δρόμους που με επίκεντρο το Αιγαίο και τον κυπριακό Ελληνισμό οδηγούν στην Ανατολική Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική και προς τα βόρεια στη Μαύρη Θάλασσα και τις Παρευξείνιες περιοχές.

Να ανοίξουμε τους δρόμους της στεριάς που με επίκεντρο τη Βόρεια Ελλάδα, τη Θράκη, τη Μακεδονία, την Ήπειρο, οδηγούν στη Βαλκανική ενδοχώρα, τις Παραδουνάβειες περιοχές, την Ανατολική Ευρώπη.

Γι' αυτό ακριβώς το λόγο οι Περιφέρειες της χώρας και ιδιαίτερα όσες βρίσκονται στο παραμεθόριο τόξο πρέπει να αποκτήσουν ξανά το δικό τους παραγωγικό σύστημα, το δικό τους ιστορικό όνομα, τη δική τους ψυχή και ανάπτυξη, το δικό τους πολιτισμό. Το σύγχρονο ελλαδικό κράτος πρέπει να αποκτήσει μια άλλη αποκεντρωμένη και δημοκρατική δομή. Το εθνικό αναπτυξιακό σχέδιο πρέπει να χαραχθεί με γνώμονα την ανάγκη να κερδίσουμε στον αγώνα δρόμου για εθνική υπεροπλία στην περιοχή. Υπεροπλία στις υποδομές, τις διεθνείς μεταφορές, τις τηλεπικοινωνίες, τα δορυφορικά συστήματα επικοινωνιών, που ανοίγουν δρόμους και νέων εθνικών συμμαχιών.

Μόνο όταν ο λαός νιώσει συμμετέχων και δημιουργός αυτής της πορείας ο πλούτος θα παραχθεί, η οικονομία θα γίνει ανταγωνιστική, η μηχανή θα δουλέψει. Και πρέπει γι' αυτό να κινητοποιήσουμε κάθε παραγωγική, πνευματική, πολιτιστική ικμάδα του Ελληνισμού.

το ευρωπαϊκό στοίχημα και ο ρόλος της Ελλάδας ...

Όλοι αναγνωρίζουμε ότι είναι δεδομένος ο ευρωπαϊκός μας προσανατολισμός. Συμμετέχουμε ενεργά στη σοσιαλιστική διεθνή, τη σοσιαλιστική ομάδα του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, στο ευρωπαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι μια θεσμική και οικονομική νομοτέλεια στην οποία καλούμαστε να υποταχούμε, αποδεχόμενοι μοιρολατρικά την τύχη μας και αγνοώντας την εθνική μας ιδιαιτερότητα. Είμαστε το ακραίο ανατολικό σύνορο της Ευρώπης, ο φυσικός της βραχίονας στη Βαλκανική. Εδώ κρίνεται η ευρωπαϊκή συνοχή και η κοινοτική αλληλεγγύη.

Εξακολουθούμε να υποστηρίζουμε ότι:

- ✓ Η ολοκλήρωση του ενιαίου οικονομικού χώρου συμβαδίζει με την κοινή εξωτερική πολιτική, την πολιτική ασφάλειας της Ευρώπης.
- ✓ Η ανταγωνιστική ευρωπαϊκή οικονομία στη μάχη των υπερεθνικών οικονομικών πόλων, συμβαδίζει με την οικοδόμηση της κοινωνικής Ευρώπης και την αντιμετώπιση του τεράστιου προβλήματος της απασχόλησης.
- ✓ Η άρση των αντινομιών και των ανισοτήτων και η συνεχής διεύρυνση σε νέες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβαδίζει με περισσότερους πόρους για ανάπτυξη και σύγκλιση των ευρωπαϊκών οικονομιών.
- ✓ Η αποκέντρωση και η συνεργασία των ευρωπαϊκών περιφερειών συμβαδίζει με την αντιμετώπιση των εθνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων και την έμπρακτη κοινοτική αλληλεγγύη.

Πιστεύουμε και αγωνιζόμαστε για μια Ευρώπη ισότιμων εθνών και κυρίαρχων λαών ενωμένη στα γεωγραφικά και ιστορικά της σύνορα.

Μόνο έτσι μπορούμε να απαντήσουμε στη θλιβερή μοναξιά του συντηρητικού εθνικισμού, στον κίνδυνο οριστικής επιβολής των υπερεθνικών οικονομικών γιγάντων και των πανίσχυρων τραπεζιτών πάνω στους ευρωπαϊκούς λαούς.

Η Ευρώπη που οραματιζόμαστε βρίσκεται ακόμη πολύ μακριά από την πραγματικότητα του Μάαστριχτ. Από την εικόνα της παρουσίας της στη βαλκανική κρίση. Από τη συμμετοχή της σε πολεμικές επιχειρήσεις σε διάφορα σημεία του πλανήτη. Από την υποταγή της στη νατοϊκή κυριαρχία και το παντοδύναμο χρηματιστικό κεφάλαιο.

Για όλα αυτά δεν μπορούμε να απαλλοτριώσουμε την εθνική μας ταυτότητα και την κοινωνική μας ευαισθησία.

Διεκδικούμε δυναμικό μερίδιο στη σύγχρονη γνώση.

Έχουμε συγκριτικά πλεονεκτήματα στον ανταγωνισμό.

Έχουμε ένα πολιτισμό που αποτελεί κυριολεκτικά ευρωπαϊκή περιουσία τεράστιας ιστορικής αλλά και σύγχρονης αξίας.

Γι' αυτά θα δώσουμε σκληρές μάχες και τώρα και στο μέλλον. Το στοίχημα της Ευρώπης είναι ανοικτό και θα είναι για πολλά ακόμη χρόνια.

Οι επιδιώξεις και οι στόχοι του αναπτυξιακού μας σχεδίου έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο:

- ✓ Θέλουμε και επιδιώκουμε την παραγωγική αξιοποίηση όλων των ανθρώπινων υλικών πόρων του Ελληνισμού.
- ✓ Θέλουμε και επιδιώκουμε την ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών της χώρας μέσα από το δημοκρατικό προγραμματισμό, που διασφαλίζει αποκεντρωμένες αποφάσεις, κοινωνικό έλεγχο και αξιοποίηση των παραγωγικών δυναμικών κάθε περιοχής.
- ✓ Θέλουμε και επιδιώκουμε την ολοκλήρωση των μεγάλων μεταρρυθμίσεων στους θεσμούς, στην παιδεία, την υγεία, τη διοίκηση, το περιβάλλον, το κράτος πρόνοιας και τη φορολογία.
- ✓ Θέλουμε και επιδιώκουμε την προσήλωση στην κοινωνική δικαιοσύνη ως μόνιμο κριτήριο για κάθε επιλογή μας.

Για την υλοποίηση των στόχων μας απαιτείται στρατηγική δημοκρατικού εκσυγχρονισμού που απαντά με σαφήνεια:

- στην ανάγκη για διαφάνεια και ενίσχυση της εμπιστοσύνης στους κανόνες που διέπουν την αγορά και τη λειτουργία της.
- στην ανάγκη για εξυγίανση του δημόσιου τομέα, παραγωγικότερη δραστηριότητα του ιδιωτικού και συλλογική προσπάθεια όλων των παραγωγικών τάξεων και στρωμάτων του τόπου.
- στην ανάγκη για προγραμματισμό με αποκεντρωμένες αποφάσεις, κοινωνικό έλεγχο και αξιοποίηση των παραγωγικών δυναμικών κάθε περιφέρειας, κάθε πόλης, κάθε περιοχής.

Δεν μπορούμε να μιλάμε για μεταρρύθμιση στην παιδεία, χωρίς επιμόρφωση, μετεκπαίδευση ή διαρκή εκπαίδευση που οδηγεί στην αναβάθμιση των λεγόμενων «ανθρώπινων πόρων».

Δεν μπορούμε να μιλάμε για φορολογική μεταρρύθμιση, χωρίς νέα φορολογική συνείδηση βασισμένη στην αίσθηση της δίκαιης κατανομής των βαρών και της φορολογικής δικαιοσύνης.

Δεν μπορούμε να μιλάμε για κοινωνική μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμό του ΕΣΥ, χωρίς να διαμορφώνουμε τις δημοσιονομικές προϋποθέσεις του κράτους πρόνοιας και χωρίς να διασφαλίζουμε τον πυρήνα του.

Δεν μπορούμε να μιλάμε για διοικητική μεταρρύθμιση, χωρίς να αγγίζουμε την ανάγκη αποκέντρωσης, αξιολόγησης του ανθρώπινου δυναμικού, επανάκρισης των στελεχών, ορθολογικής ανακατανομής και διάταξης του προσωπικού και αξιοκρατικής επιλογής. Δηλαδή για όλα όσα οδηγούν σε μια παραγωγική και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση.

Δεν μπορούμε να μιλάμε για οικολογικό και περιβαλλοντικό αναπροσανατολισμό της χώρας, χωρίς να κατοχυρώσουμε ένα νέο χωροταξικό σχέδιο που οδηγεί στην ανθρώπινη πόλη στις αστικές περιοχές και την ανοικτή πόλη στην ύπαιθρο.

– η σύγχρονη όψη της εθνικής λαϊκής –
ενότητας ...

Το κίνημά μας στο σύνολό του πρέπει να εγγυηθεί αυτή την πορεία. Αυτό σημαίνει, ότι πρέπει να αντιστέκεται με συνέπεια σε όλα τα στοιχεία και τις πρακτικές που σηματοδοτούν την κοινωνική καθυστέρηση και τροφοδοτούν την οικονομική κρίση.

Η νέα κοινωνική συμμαχία που θα οδηγήσει στην εθνική αναγέννηση δεν είναι ένα απλό άθροισμα κοινωνικών τάξεων και στρωμάτων μη προνομιούχων. Είναι ένα αρθρωμένο και συνεχώς διευρυνόμενο σύνολο παραγωγικών, πνευματικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και επιχειρηματικών δυνάμεων, που ξεκινούν από την πιο μικρή αναπτυξιακή μονάδα και φθάνουν μέχρι το εθνικό επίπεδο, καλύπτοντας και τον απανταχού Ελληνισμό.

Κάθε Περιφέρεια της χώρας πρέπει να κινηθεί τολμηρά στη βάση ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδίου, ξεπερνώντας τοπικιστικές ή συντεχνιακές αντιθέσεις και συσπειρώσεις συμφερόντων που αντιστέκονται στην πρόοδο και την αλλαγή των κατεστημένων νοοτροπιών και συμφερόντων.

Ταυτόχρονα είμαστε υποχρεωμένοι σαν προοδευτικό κίνημα όχι μόνο να μην εγκλωβιζόμαστε «σε μάχες χαρακωμάτων» αλλά να διαμορφώνουμε συνεχώς τους ιδεολογικούς και πολιτικούς όρους που θα επιτρέψουν να οικοδομηθεί μια νέα συλλογική συνείδηση των πολιτών για τις ανάγκες και τις προκλήσεις των καιρών μας.

Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΑΝΑΣΥΚΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η κρίση της πολιτικής και των κομμάτων συνδέεται με το βαθύτατο τραυματισμό του κύρους και την απαξίωση των δημοκρατικών θεσμών.

Η αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού είναι αδύνατη, χωρίς γενναία θεσμική ανασυγκρότηση της Δημοκρατίας.

Το Κοινοβούλιο, η Δικαιοσύνη, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, η αποκεντρωμένη Δημόσια Διοίκηση, τα Κόμματα ως συστατικό στοιχείο της Δημοκρατίας και ο οργανωμένος κοινωνικός διάλογος είναι οι βασικές κατευθύνσεις της ανασυγκρότησης.

Τρεις είναι οι στόχοι και οι επιλογές σε σχέση με το Κράτος, που φιλοδοξούν να οδηγήσουν στην πραγματική ανασυγκρότηση της Δημοκρατίας:

1. η ουσιαστική διάκριση και ανεξαρτησία ανάμεσα στη νομοθετική, στην εκτελεστική και τη δικαστική εξουσία.
2. ο δημοκρατικός μετασχηματισμός του Κράτους σε σύγχρονο πολιτειακό θεσμό ανάπτυξης, που να διασφαλίζει την εθνική συνοχή μέσα από τη γενναία αποκέντρωση και την περιφερειακή του σύγκροτηση.
3. η δημιουργία όρων που οδηγούν στην οργάνωση κοινωνίας ίσων ευκαιριών και αξιοκρατικών επιλογών.

Αυτούς ακριβώς τους στόχους εξυπηρετούν οι θεσμικές αλλαγές που ξεκινήσαμε στο χώρο της Δικαιοσύνης, του Κοινοβουλίου, της Δημόσιας Διοίκησης, της Αποκέντρωσης και της Αυτοδιοίκησης.

Μέσα απ' αυτές φιλοδοξούμε να δώσουμε οριστική απάντηση στην ανάγκη ανατροπής του πελατειακού συστήματος αντιπροσωπεύσεων και διαμεσολαβήσεων που κυριαρχεί για δεκαετίες στη χώρα και την καταδικάζει στην υπανάπτυξη και τον παλαιοκομματισμό.

Με αυτόν τον τρόπο ανοίγει επιτέλους ένας πραγματικός δρόμος που οδηγεί στην αποκατάσταση των αξιών, των λειτουργιών και των θεσμών της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας και στην ανάβαθμιση του ρόλου του Βουλευτή και του Εθνικού Κοινοβουλίου.

Η Αποκέντρωση, μια από τις βασικές ιδέες της ίδρυσης του ΠΑΣΟΚ, αποτελεί σήμερα όρο επιβίωσης και εκσυγχρονισμού της ίδιας της δημοκρατίας.

Γι' αυτό και η μεταρρύθμιση που προτείνουμε συναντά την πλήρη αποδοχή όχι μόνο ευρύτερων πολιτικών δυνάμεων αλλά κυρίως του ίδιου του χώρου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

– Η περιφερειακή συγκρότηση της χώρας με την διοικητική, πολιτική και οικονομική αποκέντρωση σε επίπεδο Περιφέρειας.

– Η καθιέρωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και η ουσιαστική ευθύνη της, στην ανάπτυξη του νομού, με την ταυτόχρονη ριζική αλλαγή του κράτους των «νομαρχών».

– Η ισχυροποίηση της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης

Αποτελούν τους τρεις μεγάλους και άμεσους στόχους της μεταρρύθμισης.

Κρίσιμη όψη της είναι οι ρυθμοί της αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων, διοικητικών μηχανισμών και πόρων, ώστε το μοντέλο της νέας θεσμικής διάρθρωσης να ανταποκρίνεται σε ώριμη λαϊκή συνείδηση αλλά και να μη μπορεί να αναστραφεί.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει με σθένος να υπερασπίσουμε όχι μόνο την αναγκαιότητα της ύπαρξης των πολιτικών κομμάτων ως συνταγματικά κατοχυρωμένων δημοκρατικών θεσμών, αλλά με συγκεκριμένες πράξεις και ρυθμίσεις να διευκολύνουμε τη συμμετοχή τους στον πολιτικό εκσυγχρονισμό.

Κεντρικός στόχος αυτής της προσπάθειας είναι ο ουσιαστικός εκδημοκρατισμός, η γενναία απεξάρτηση από το κράτος, η οικονομική τους αυτοδυναμία και η ενίσχυση του αντιπροσωπευτικού και κοινοβουλευτικού τους χαρακτήρα.

Παράλληλα πρέπει να αναλάβουμε πραγματική σταυροφορία υπεράσπισης της πολυκομματικής και αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, απέναντι σε πρακτικές και επιδιώξεις που ζητούν την άμεση υποκατάσταση τους από διατεταγμένα συμφέροντα.

Σοσιαλισμός και Συνδικαλιστικό Κίνημα έχουν πορεία μακροπρόθεσμης συμπόρευσης, αυτόνομη αλλά παράλληλη που αναζητά το δικό της κοινωνικό βάρος.

Πρέπει χωρίς καμία καθυστέρηση να επαναποθετήσουμε τις σχέσεις στη βάση της αυτονομίας και της μη υποκατάστασης. Το συνδικαλιστικό κίνημα ανεξάρτητο πολιτικά, οργανωτικά από τα κόμματα και το κράτος πρέπει να σχεδιάσει με επίκεντρο το συνδικάτο, μια σύνθετη και σύγχρονη στρατηγική.

- Να παρέμβει στο χώρο της παραγωγής και της ανάπτυξης ως ισότιμος κοινωνικός εταίρος, ανταποκρινόμενο τόσο στις ανάγκες που δημιουργούν οι νέες κοινωνικές διαστρωματώσεις, όσο και στα καθήκοντα που υπαγορεύουν τα νέα κινήματα και οι σύγχρονες απαιτήσεις.
- Να δώσει τη μάχη για τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής και των εργασιακών σχέσεων με εξειδίκευση πολιτικής και στους τρεις τομείς της οικονομίας.
- Να κατοχυρώσει τη συμμετοχή του στους θεσμούς κοινωνικού ελέγχου, στα εργασιακά συμβούλια και στο δημοκρατικό προγραμματισμό.
- Να αναλάβει το βάρος των διεθνών του συνεργασιών και συμμαχιών, που καθίστανται κυρίαρχες κάτω από τις υπερεθνικές ολοκληρώσεις και τη μεταφορά εθνικών αποφάσεων στο ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Να διαμορφώσει προτάσεις για εναλλακτικές μορφές απασχόλησης και ανάπτυξης που θα απαντούν όχι μόνο στο πρόβλημα της δομικής ανεργίας, αλλά και στις τραγικές συνθήκες που δημιουργούν η μαζική έξοδος από τον αγροτικό τόμα, οι στρατιές των μικρομεσαίων που κλείνουν τις επιχειρήσεις τους και η αγορά «ξένων εργατών».

Απολύτως συνδεδεμένη μ' αυτούς τους στόχους είναι η ριζική αλλαγή του ρόλου και της λειτουργίας των συνδικαλιστικών παρατάξεων.

Η δεκαετία του '90 και τα κυρίαρχα αιτήματα της νέας εποχής, με την κρίση των θεσμών, των πόλεων, των αξιών της κοινωνικής συμβίωσης, της ποιότητας ζωής, με τον κοινωνικό αποκλεισμό και των περιθωριοποίηση, αναδεικνύουν νέες ανάγκες.

Η τοπική ανάπτυξη, η ισότητα των δύο φύλων, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός, οι καταναλωτές, το περιβάλλον, η οικολογία, η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγεία, οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, συσπειρώνουν ευρύτατα κοινωνικά στρώματα.

Οι διανοούμενοι, η νέα γενιά, οι γυναίκες, τα νέα κοινωνικά κινήματα είναι ευαίσθητοι στις παραδοσιακές κομματικές εξαρτήσεις, σχέσεις και αντιπροσωπεύσεις.

Πρέπει να διαμορφώσουμε ένα ευρύτατο πλαίσιο κίνησης, μια νέα και αυθεντική σχέση μαζί τους. Να ενώσουμε μέσα από τη στρατηγική μιας πραγματικά νέας ριζοσπαστικής αριστεράς, τις προσπάθειες, τις αμφισβητήσεις, τους στόχους αυτών των κινήματων.

Μια τέτοια προσπάθεια είναι φανερό ότι ξεπερνά τις αγκυλώσεις και τις καθυστερήσεις των παραδεδεγμένων δομών και νοτροπιών και ότι απαιτεί από μας κοινωνική ευαισθησία, άλλη συμπεριφορά και στάση, διαφορετική αισθητική και γλώσσα.

Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ

Η κρίση της πολιτικής και των κομμάτων τείνει να καταστεί φαινόμενο παγκόσμιο. Ζούμε σε μια εποχή σκληρής δοκιμασίας της πολιτικής και των θεσμών της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Μια εποχή κατά την οποία η διαπλοκή πολιτικής και οικονομίας, η παντοδυναμία των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας και η διόγκωση της εκτελεστικής εξουσίας σε σχέση με όλες τις άλλες, οδηγούν σε δοκιμασία και κρίση τους κλασικούς πολιτικούς σχηματισμούς, τα μαζικά κόμματα της βιομηχανικής κοινωνίας.

Τα σοσιαλιστικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα βρίσκονται ανάμεσα σε συμπληγάδες.

Από τη μια μεριά υπάρχει ένας δήθεν ακαταμάχητος «ρεαλισμός» που θέλει να τα ενσωματώσει στο κυρίαρχο σύστημα συμφερόντων. Και από την άλλη η επαγγελία μιας αδύνατης επανάστασης που καταντά κενή ρητορεία.

Το ΠΑΣΟΚ δεν διεκδικεί το ρόλο του τιμητή ή του υπέρτατου κριτή. Κινείται μέσα σ' αυτά τα φαινόμενα, που μας κατακλύζουν. Στην εικοσάχρονη πορεία μας, που σημάδεψε ιδεολογικά και πολιτικά την εποχή της μεταπολίτευσης, δανείσαμε πρότυπα, σχήματα, συνθήματα στους παραδοσιακούς χώρους και δανειστήκαμε απ' αυτούς. Ταυτιστήκαμε με μια οκταετία ουσιαστικής αλλαγής στη χώρα μας. Ταυτόχρονα, όμως, ασκήσαμε τη νομή και τη διαχείριση της εξουσίας. Το ΠΑΣΟΚ από ένα μεγάλο ριζοσπαστικό, ανανεωτικό κίνημα εξελίσσεται σταδιακά σε ευρωπαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα, μ' όλη τη δυναμική της ιδιαίτερης πολιτικής και κοινωνικής του φυσιογνωμίας. Μια φυσιογνωμία που του επιτρέπει, σε μεγάλο βαθμό και παρά τις όποιες δυσκολίες και αντιφάσεις, να εκφράσει πολιτικά τον ευρύτερο προοδευτικό και δημοκρατικό χώρο. Το μεγάλο και κεντρικό αυτό ρεύμα της ελληνικής πολιτικής ζωής.

Τα όρια ανάμεσα στη δημοκρατική διαδικασία και το δημοκρατικό συγκεντρωτισμό. Στο κοινωνικό και το «κρατικό» ΠΑΣΟΚ. Στο ανανεωτικό κίνημα και την πελατειακή σχέση. Στη συλλογική βούληση και την ατομική επιδίωξη. Είναι πάντοντε δυσδιάκριτα και απαιτούν διαρκή ετοιμότητα, επιφυλακτικότητα και προσπάθεια για τη διαμόρφωση των καθημερινών πολιτικών επιλογών.

Πρέπει να οριοθετήσουμε με τρόπο άμεσο και καθοριστικό την πολιτική αυτονομία του Κινήματος απέναντι στο Κράτος, το πελατειακό σύστημα, την κομματική γραφειοκρατία, τη συντεχνιακή οργάνωση των συμφερόντων, τον κακώς εννοούμενο τεχνοκρατισμό, την εξουσιολατρεία.

Ένα τέτοιο ΠΑΣΟΚ δεν έχει σχέση με τα κλασσικά, τα παραδοσιακά κόμματα, που βρίσκονται σήμερα σε αξεπέραστη κρίση.

Το ΠΑΣΟΚ είναι και θα παρεμείνει Κίνημα. Για λόγους ιδεολογικούς και πολιτικούς. Για λόγους που συνδέονται με την ίδια τη φυσιογνωμία και την οριοθέτησή του σε σχέση με τα παραδοσιακά ελληνικά κόμματα.

- ✓ Ένα Κίνημα που επαγγέλλεται την αναγεννητική πορεία του έθνους δεν διαχωρίζει του Έλληνες, αλλά τους ενώνει με την ελκυστική δύναμη των ιδεών, της πολιτικής και της δράσης του.
- ✓ Ένα Κίνημα που επαγγέλλεται μια ανθρωποκεντρική κοινωνία, δεν είναι κόμμα μηχανισμών, πρωτοποριών ή αντιπροσώπων, αλλά σχηματισμός αυτόνομων πολιτών που απευθύνονται σε ίσους πολίτες.
- ✓ Ένα Κίνημα που επαγγέλλεται την άμεση δημοκρατία και την αποκέντρωση της εξουσίας, δεν είναι «οργάνωση εξουσίας», αλλά φορέας συλλογικής και δημοκρατικής διακυβέρνησης της χώρας.
- ✓ Ένα Κίνημα που πιστεύει στις οικουμενικές προοδευτικές αξίες, δεν τις εμφανίζει ως άλλοθι προοδευτικότητας στην κοινωνία και τους πολίτες, αλλά τις υιοθετεί απαρέγκλιτα ως αρχές και αξίες στην κομματική του συγκρότηση, το κοινωνικό και πολιτιστικό του πρότυπο.

Η πολιτική μας ενότητα και η ενιαία δράση μας ενισχύουν και διευρύνουν την εσωκομματική Δημοκρατία. Το νέο ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρέπει να συνδεθεί με τη δυνατότητα του πολίτη να γίνει ενεργός. Και άρα με την κατοχύρωση θεσμών άμεσης δημοκρατίας στο εσωτερικό του και όχι με «εκφραστές», «αντιπροσώπους» και «εγγυητές».

Γι' αυτό αυτονόητες προτεραιότητες είναι η εσωκομματική δημοκρατία, η αποκέντρωση της πολιτικής και κομματικής διεύθυνσης, η ενότητα των διαφορετικών μορφών έκφρασης και δράσης του κινήματος.

Χρειαζόμαστε μια πραγματική μεταβολή νοοτροπίας στο εσωτερικό του κινήματος που θα αντικαθιστά τις τεχνητές ομοφωνίες, με πλειοψηφίες και μειοψηφίες. Το άθροισμα τιμαρίων, με συνειδητή πολιτική ενότητα. Το συγκεντρωτισμό με δημοκρατία. Την εσωστρέφεια, με άνοιγμα στην κοινωνία και ανοιχτή δημοκρατική δράση. Την αφηρημένη επίκληση ευθυνών, με εξατομικευμένη ευθύνη. Την ατομική επιθυμία, με συλλογική απόφαση.

Ποιές συγκεκριμένες θέσεις εξειδικεύουν αυτό το πλαίσιο αρχών που περιγράφουμε;

- ✓ Η Κυβέρνησή μας είναι Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Αυτό σημαίνει ότι στο Κίνημα βρίσκεται ο στρατηγικός νους της πορείας και ο συλλογικός έλεγχος της κυβερνητικής πρακτικής.
- ✓ Η Κυβέρνηση εφαρμόζει απερίσπαστη το πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και εκεί ακριβώς κρίνεται η πολιτική της. Το Κίνημα ασφαλώς σηματοδοτεί την πολιτική πορεία της Κυβέρνησης, δεν ασκεί όμως σε καμία περίπτωση διοίκηση.
- ✓ Η ικανότητα της πολιτικής απόφασης, του σχεδιασμού και της παρέμβασης στις εξελίξεις, προϋποθέτει ειδική γνώση, επικοινωνιακή υποστήριξη και ουσιαστική τεκμηρίωση. Γι' αυτό η ύπαρξη ενός συγκροτημένου και εξειδικευμένου μηχανισμού εμπειρογνομόνων στο Κίνημα είναι απολύτως αναγκαία. Με δική του οντότητα, επιστημονική στελέχωση, με δικό του οργανισμό και διάρθρωση σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.
- ✓ Ο εκσυγχρονισμός των λειτουργιών του Κινήματος συνδέεται άμεσα με το ξεπέραςμα των παραδοσιακών μορφών πολιτικής επικοινωνίας. Η ανανέωση του πολιτικού μας λόγου και των μέσων με τα οποία ασκούμε πολιτική, είναι άμεση και καθοριστική αναγκαιότητα.
- ✓ Ο πολίτης πρέπει να βρει ξανά μέσα από το οργανωμένο ΠΑΣΟΚ τη σχέση του με την πολιτική και την έκφραση της δημιουργικής συμμετοχής του σ' αυτήν.

Το 3ο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ απευθύνεται σε κάθε Έλληνα πολίτη, σε κάθε πατριώτη, κάθε δημοκράτη, κάθε προοδευτικό άνθρωπο, που πιστεύει ότι αυτός ο τόπος έχει τη δυνατότητα να βγει από το τέλμα και το αδιέξοδο. Ότι η Ελλάδα και ο Ελληνισμός έχουν τη δύναμη της Αναγέννησης.

Και τον καλεί να δώσουμε μαζί τη μάχη να ξαναπάρει σάρκα και οστά ένα Κίνημα Αλλαγής και Μεταρρύθμισης που θα αγκαλιάσει κάθε παραγωγική δύναμη του Έθνους.

Και μέσα απ' αυτή την προσπάθεια, το ΠΑΣΟΚ είκοσι χρόνια μετά την γέννησή του, να δώσει με την θετική του παρουσία, την ανασύνταξη και την ανανέωση του, βάθος και διάρκεια στον αγώνα ενός αναγεννημένου έθνους.

Μέχρι την τελική Νίκη των ιδεών, της στρατηγικής και των στόχων μας

Για μια καλύτερη, ισχυρή και ευημερούσα Ελλάδα

Για μια δικαιότερη κοινωνία

Για τον Άνθρωπο, την Ευημερία και τον Πολιτισμό.